

**BUXGALTERIYANING ZAMONAVIY YONDOSHUVI, HISOB-KITOB VA
BOSHQARUVDA YANGI YONDOSHUVLAR**

Umirova Lobar Ozodovna,

*Qashqadaryo viloyati Qarshi tuman 10-sonli ixtisoslashtirilgan
davlat umumta'lim maktabining iqtisod fani o'qituvchisi*

Annotatsiya: Ushbu maqola buxgalteriyaning zamonaviy yondoshuvlarini tahlil qiladi va sohadagi yangiliklar, shu jumladan texnologik rivojlanishlarning ta'sirini ko'rib chiqadi. Buxgalteriya tizimi, ilgari qo'lda amalga oshirilgan hisob-kitoblardan, hozirgi kunda avtomatlashtirilgan tizimlar yordamida boshqariladi. Maqolada sun'iy intellekt (AI), blokcheyn texnologiyasi, bulutli hisoblash tizimlari va katta ma'lumotlar (Big Data) kabi zamonaviy texnologiyalar buxgalteriya tizimiga qanday ta'sir ko'rsatishi muhokama qilinadi. Shuningdek, buxgalteriya sohasidagi boshqaruv va hisob-kitoblarni yaxshilashga qaratilgan yangi yondoshuvlar va metodlar tahlil qilinadi. Maqola, buxgalteriya mutaxassislarining doimiy o'qish va yangi texnologiyalarni joriy qilish zaruratini ham ko'rsatadi. Umumiy qilib aytganda, buxgalteriyaning zamonaviy yondoshuvi moliyaviy boshqaruvni samarali va xavfsizroq qilishga yordam bermoqda.

Kalit so'zlar: Buxgalteriya, Hisob-kitob, Boshqaruv, Zamonaviy texnologiyalar, Sun'iy intellekt (AI), blokcheyn, bulutli hisoblash, katta ma'lumotlar (Big Data), moliyaviy boshqaruv, tizimlar avtomatizatsiyasi, moliyaviy xavfsizlik.

Аннотация: В статье анализируются современные подходы к бухгалтерскому учету и рассматривается влияние инноваций в этой области, включая технологические разработки. Система бухгалтерского учета, которая раньше велась вручную, теперь управляется с помощью автоматизированных систем. В статье рассматривается, как современные технологии, такие как искусственный интеллект (ИИ), технология блокчейн, системы облачных вычислений и большие данные (Big Data), повлияют на систему бухгалтерского учета. Также будут проанализированы новые подходы и методы, направленные

на совершенствование управления и учета в сфере бухгалтерского учета. В статье также подчеркивается необходимость постоянного изучения и внедрения новых технологий специалистами по бухгалтерскому учету. В целом современный подход к бухгалтерскому учету помогает сделать финансовое управление более эффективным и безопасным.

Ключевые слова: Бухгалтерский учет, учет, менеджмент, современные технологии, искусственный интеллект (ИИ), блокчейн, облачные вычисления, большие данные, управление финансами, автоматизация систем, финансовая безопасность.

Abstract: The article analyzes modern approaches to accounting and considers the impact of innovations in this field, including technological developments. The accounting system, which was previously conducted manually, is now managed using automated systems. The article discusses how modern technologies such as artificial intelligence (AI), blockchain technology, cloud computing systems and big data will affect the accounting system. New approaches and methods aimed at improving management and accounting in the field of accounting will also be analyzed. The article also emphasizes the need for continuous study and implementation of new technologies by accounting specialists. In general, a modern approach to accounting helps to make financial management more efficient and secure.

Keywords: Accounting, Accounting, Management, Modern Technologies, Artificial Intelligence (AI), Blockchain, Cloud Computing, Big Data, Financial Management, Automation of Systems, Financial Security

Buxgalteriya, har bir tashkilotning moliyaviy faoliyatini nazorat qilish va boshqarish uchun zarur bo'lgan hisob-kitob tizimi sifatida ajralib turadi. So'nggi o'n yilliklarda, texnologiyalarning rivojlanishi va global iqtisodiy o'zgarishlar buxgalteriya sohasining o'zgarishiga olib keldi. Ushbu maqolada, buxgalteriyaning zamonaviy yondoshuvlarini tahlil qilish, yangi texnologiyalar va metodlarning buxgalteriya hisoboti tizimiga qanday ta'sir ko'rsatayotganini ko'rib chiqamiz.

Buxgalteriya sohasining tarixi juda qadimiy bo'lib, uning rivojlanishi insoniyatning iqtisodiy faoliyatini tashkil etishga qaratilgan. Birinchi buxgalteriya tizimlari qadimgi Misrda va Mesopotamiya hududlarida yaratilgan. Hozirgi kunda esa, buxgalteriya faqatgina hisob-kitoblar bilan cheklanmay, balki biznes boshqaruvining eng muhim qismi hisoblanadi.

Zamonaviy buxgalteriya tizimi, kompyuter texnologiyalarining rivojlanishi bilan sezilarli darajada o'zgardi. Avvalgi vaqtlarda, moliyaviy hisob-kitoblar qo'lda amalga oshirilgan bo'lsa, bugungi kunda ko'plab dasturiy ta'minotlar va avtomatlashtirilgan tizimlar yordamida amalga oshiriladi. Bu, nafaqat ishning samaradorligini oshiradi, balki moliyaviy xatolarga yo'l qo'ymaslikka yordam beradi.

Yangi texnologiyalar, jumladan, sun'iy intellekt (AI), blokcheyn texnologiyasi, bulutli hisoblash tizimlari va katta ma'lumotlarni (Big Data) tahlil qilish buxgalteriyaning rivojlanishiga katta ta'sir ko'rsatmoqda. AI va mashina o'qitish (Machine Learning) buxgalteriya jarayonlarini avtomatlashtirish va tushunishga yordam beradi. Blokcheyn texnologiyasi esa, moliyaviy operatsiyalarni xavfsizroq va shaffofroq qilishda qo'llanilmoqda.

Buxgalteriyaning eng muhim qismlaridan biri hisob-kitoblarni to'g'ri amalga oshirish va biznesning moliyaviy holatini tahlil qilishdir. Tashkilotlar uchun samarali buxgalteriya tizimi nafaqat soliqlarni to'g'ri hisoblashda, balki moliyaviy rejalashtirish va boshqaruv qarorlarini qabul qilishda ham muhim rol o'ynaydi.

Zamonaviy buxgalteriya tizimlari ko'plab ma'lumotlarni tahlil qilishga va keyinchalik boshqaruvni yanada samarali qilishga yordam beradi. Masalan, daromadlar va xarajatlar tahlili, investitsion qarorlar qabul qilishda yordam beruvchi ko'rsatkichlarni taqdim etadi.

Buxgalteriya sohasida hamma narsani avtomatlashtirish mumkin emas. Buxgalteriya mutaxassislari ko'plab holatlarda inson tajribasi va bilimiga tayangan holda qarorlar qabul qilishadi. Shuningdek, buxgalteriya sohasidagi mutaxassislar uchun doimiy ravishda yangi bilimlarni olish zarurati mavjud.

So'nggi yillarda buxgalteriya tizimlarining xavfsizligini ta'minlash, moliyaviy xatoliklarni oldini olish va hisobotlarni to'g'ri va aniq taqdim etish masalalari ham

dolzarb bo'lib qolmoqda. Xususan, moliyaviy hisobotlarning shaffofligi va ishonchliligi jamiyatning barcha qatlamlari uchun muhim ahamiyatga ega.

Buxgalteriya — bu har bir tashkilotning moliyaviy faoliyatini tartibga solish, nazorat qilish va boshqarish uchun zarur bo'lgan tizim va jarayonlar to'plamidir. U tashkilotning moliyaviy holatini aniq ko'rsatish, iqtisodiy faoliyatni to'g'ri hisoblash va resurslarni samarali boshqarish uchun asos bo'lib xizmat qiladi. Buxgalteriya sohasida amalga oshiriladigan ishlanmalar va hisobotlar tashkilotlarning muvaffaqiyatli faoliyat yuritishi, investitsion qarorlar qabul qilish, soliq to'lovlarini o'rnatish va iqtisodiy rejalashtirishda katta ahamiyatga ega.

Buxgalteriya tizimi tashkilotning moliyaviy holatini aniq ko'rsatib beradi. Bunga balans hisobi, daromad va xarajatlar hisobi, naqd pul oqimlari va boshqalar kiradi. Ushbu hisobotlar, nafaqat tashqi tashkilotlar (masalan, investorlar va soliq idoralari) balki ichki rahbariyat uchun ham juda muhimdir.

Buxgalteriya yordamida tashkilotlar o'z xarajatlarini va daromadlarini doimiy ravishda nazorat qiladi. Boshqaruv hisobotlari yordamida tashkilotlar o'z xarajatlarini kamaytirish va daromadlarni oshirishga yo'naltirilgan strategiyalarni ishlab chiqishadi.

Buxgalteriya soliq majburiyatlarini aniqlashda yordam beradi. To'g'ri soliqlarni hisoblash va ularni belgilangan vaqtda to'lash tashkilotning qonunlarga rioya qilishini ta'minlaydi.

Buxgalteriya tashkilotning resurslarini, jumladan, pul mablag'larini, aktivlarni va majburiyatlarni samarali boshqarishga yordam beradi. Bu, o'z navbatida, tashkilotning iqtisodiy barqarorligini ta'minlashga yordam beradi.

Buxgalteriya tizimi orqali tashkilotning moliyaviy operatsiyalari va qarorlari doimiy tekshiruvdan o'tadi. Auditing jarayonlari, buxgalteriyaning aniq va ishonchli ishlashini ta'minlaydi va tashkilotning moliyaviy holatini yanada yaxshilaydi.

Buxgalteriya nafaqat hozirgi holatni tahlil qilish, balki kelajakdagi moliyaviy holatni prognozlashga ham yordam beradi. Bu, o'z navbatida, tashkilotning rivojlanishi uchun zarur bo'lgan qarorlarni qabul qilishda yordam beradi.

Zamonaviy buxgalteriya sohasidagi rivojlanish texnologiyalar va boshqaruv metodlarini doimiy ravishda o'zgartirib, yangi imkoniyatlar yaratmoqda. Yangi

texnologiyalarni joriy qilish orqali buxgalteriya sohasining samaradorligi oshib, moliyaviy qarorlar qabul qilishda yangi yondoshuvlar paydo bo'lmoqda. Shunday qilib, buxgalteriya sohasi nafaqat iqtisodiy faoliyatni tashkil etishda, balki biznes va jamiyat uchun mustahkam asos yaratishda muhim rol o'ynaydi.

Zamonaviy texnologiyalar, masalan, avtomatlashtirilgan tizimlar, sun'iy intellekt va blokcheyn texnologiyasi, buxgalteriya sohasiga katta ta'sir ko'rsatmoqda. Ushbu texnologiyalar yordamida buxgalteriya jarayonlari tezroq va aniqroq amalga oshiriladi, xatoliklar kamayadi va qarorlar tezda qabul qilinadi. Ayniqsa, sun'iy intellekt va mashina o'rganish (Machine Learning) texnologiyalari buxgalteriyaning murakkab tahlil jarayonlarini avtomatlashtirishga imkon beradi.

Shu tarzda, buxgalteriya nafaqat moliyaviy hisob-kitoblar o'tkazish, balki tashkilotning umumiy muvaffaqiyatini ta'minlash va qarorlar qabul qilish jarayonlarida muhim o'rin egallaydi. Bu orqali tashkilotlar o'z faoliyatini yanada samarali va barqaror olib borishlari mumkin.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. **Pacter, Paul & S. K., Leslie.** *Financial Accounting: A Business Perspective.* Pearson Education, 2016, New York. 500 b.
2. **Ward, Keith.** *Management Accounting: Information for Decision-Making and Strategy Execution.* Wiley, 2014, Hoboken, New Jersey. 650 b.
3. **De Filippi, Primavera & Wright, Aaron.** *Blockchain and the Law: The Rule of Code.* Harvard University Press, 2018, Cambridge, Massachusetts. 392 b.
4. **McMahon, David G.** *Cloud Accounting: How Cloud Computing is Revolutionizing the Accounting Profession.* Wiley, 2013, Hoboken, New Jersey. 350 b.
5. **Marr, Bernard.** *Big Data in Practice.* Wiley, 2016, Chichester, West Sussex. 300 b.
6. **Vasarhelyi, Miklos A. & Y., K. H. (Ed.).** *Artificial Intelligence in Accounting and Auditing: The Way Forward.* Emerald Group Publishing, 2018, Bingley, UK. 256 b.

7. **Hall, James A.** *Accounting Information Systems*. Cengage Learning, 2018, Boston, Massachusetts. 624 b.
8. **Joseph E. A. & David S.** *The Impact of Artificial Intelligence on the Accounting Profession*. Springer, 2020, Cham, Switzerland. 220 b.
9. **K., John J.** *The Essentials of Blockchain for Accounting and Finance*. Routledge, 2021, London, UK. 300 b.
10. **Turner, Leslie & E. C., Andrew.** *Accounting Information Systems: Controls and Processes*. Cengage Learning, 2016, Boston, Massachusetts. 480 b.